

306

17 = 50220845

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 45314

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

О

ДРЖАВНОМ СПОЉНОМ ЗЛАТНОМ ЗАЈМУ ОД 1922 ГОДИНЕ КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

који гласи:

§ 1.

Овлашћује се Краљевска Влада да закључи зајам у номиналном износу од једне стотине милиона долара Сједињених Држава Америке, у злату, под условима изложеним у § 2, који садржи уговоре закључене у Гернезеју и Београду двадесетог маја и петог јуна 1922.

§ 2.

Ови уговори, са прилозима, гласе:

I

УГОВОР О ЗАЈМУ

И О ГРАЂЕЊУ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ
ОД БЕОГРАДА ДО ЈАДРАНског МОРА.

Између потписаних:

1. — ВЛАДЕ КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА, у даљем тексту назване „ВЛАДА“, коју представља Његово Превасходство Господин Др. Коста Кумануди, Министар Финансија Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца,

с једне стране;

2. — RAILWAY AND PORT CONSTRUCTION COMPANY IN YUGOSLAVIA, LIMITED (Друштва за Железничка и Пристанишна Грађења у Југославији, Акционарског Друштва са Ограниченом Одговорношћу), чије се главно седиште налази у Гернезеју, у даљем тексту названог „ДРУШТВО“, које представљају Господин Л. П. Шелдон и Господин Љубиша Прапорчето-вић, два од његових чланова Управе прописно овлашћена у ту сврху,

с друге стране;

речено је и утврђено следеће :

Члан 1.

Будући да је Влада одлучила да закључи један Зајам за финансијске потребе Краљевине, као и за грађење једне железничке пруге полазеће од Београда и излазеће на Јадранско Море, заједно са подизањем и уређењем њеног завршног морског пристаништа, као и других разних радова, поверава Друштву, које се прима извршења ових послова, како у погледу финансијском тако и у погледу техничком, под погодбама опредељеним у даљим члановима.

Члан 2.

Влада чини један Државни Зајам у номиналном износу од 100 (сто) милиона долара у злату, који ће се звати „ДРЖАВНИ СПОЉНИ ЗЛАТНИ ЗАЈАМ ОД 1922 ГОДИНЕ КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА“.

Зајам ће носити камату по стопи од 8% (осам на сто) годишње, плативу у златним доларима полугодишње са роковима од првога маја и првог новембра сваке године.

Зајам ће бити емитован у неколико делова, према финансијским потребама Државе и потребама извршења радова, као што ће се рећи у члану 8. Обвезнице свих делова Зајма уживаће сразмерно њиховој величини исте услове и исте гаранције који су дати целокупном Зајму.

Камата на номинални капитал биће за сваки део на терет Владе од дана кад је износ који одговара сваком делу положен на кредит Владе.

Каматна стопа од 8% моћи ће после емисије првог дела бити измењена од стране Владе у споразуму са Друштвом, за делове после тога остварене, да би се та стопа прилагодила приликама на финансијским тржиштима у времену остварења.

Зајам ће у целини бити датиран првога маја 1922 (хиљаду девет стотина двадесет и друге) године.

Трајање Зајма је утврђено на четрдесет година, то јест до првога маја 1962 (хиљаду девет стотина шездесет и друге) године.

Исплата капитала почеће од првога дана маја 1932 (хиљаду девет стотина тридесет и друге) године откупом на тржишту по ценама нижим од *ал пари* или до *ал пари* закључно, заједно са протеклом каматом. Од 1942 (хиљаду девет стотина четрдесет и друге) године откупи на тржишту вршиће се као и раније, и, пошто годишња амортизација буде срачуната према броју Обвезница постојећих у оптицају у то време, они ће се допунити годишњим вучењима тако, да би се обезбедило целокупно амортизовање до 1 маја 1962 (хиљаду девет стотина шездесет и друге) године.

Ово вучење вршиће се у месту које ће се означити у уговору о куповини сваког дела, и то у присуству представника Владе и ималаца Обвезница.

Влада задржава право да исплати превремено, почевши од 1 маја 1937 (хиљаду девет стотина тридесет и седме) године или првога маја сваке следеће године, по своме избору и по претходном шестомесечном отказу, укупни износ Зајма још неамортизован, исплативши имаоцима Обвезница једну премију срачунату на следећи начин, поред истекле камате :

100%	у случају исплате 1 маја	1937
9.50%	” ” ” ”	1938
9%	” ” ” ”	1939
8.50%	” ” ” ”	1940
8%	” ” ” ”	1941

7.50%	у случају исплате 1 маја	1942
7%	” ” ” ” ”	1943
6.50%	” ” ” ” ”	1944
6%	” ” ” ” ”	1945
5.50%	” ” ” ” ”	1946
5%	” ” ” ” ”	1947
4.50%	” ” ” ” ”	1948
4%	” ” ” ” ”	1949
3.50%	” ” ” ” ”	1950
3%	” ” ” ” ”	1951
2.50%	” ” ” ” ”	1952
2%	” ” ” ” ”	1953
1.50%	” ” ” ” ”	1954
1%	” ” ” ” ”	1955

А од 1956 до истека рока по номиналном износу.

У сваком случају, Влада ће моћи, у границама гореизложених услова исплате, приликом остварења сваког дела Зајма, у споразуму са Банкарима који ће заменити Друштво по праву замене на основу члана 8 доленаведеног, усвојити оне начине амортизовања између првога маја 1932 (хиљаду девет стотина тридесет друге) године, и првога маја 1962 (хиљаду девет стотина шездесет и друге) године, који ће изгледати да се најбоље прилагођавају приликама тржишта и интересима Владе.

Овај Зајам треба да буде остварен према општим потребама Владе и потребама радова, али у сваком случају тако да његово остварење не падне после првога јуна 1927. Утврђено је да Влада неће емитовати никакав други спољни зајам пре но што се оствари целокупна емисија овога Зајма од једне стотине милиона долара у злату, или до 1 јуна 1925, према томе шта од овога двога наступи раније. Ако целокупан Зајам не буде остварен пре 1 јуна 1925 и ако Влада буде желела закључити нов какав спољни зајам између првога јуна 1925 и првога јуна 1927, она ће имати да о томе извести Друштво најмање на девет месеца унапред, за које ће време Друштво бити власно да емитира остатак овога Зајма још неемитован у то време. Изјава од које се има рачунати деветомесечни рок моћи ће се дати почевши од првога октобра 1924.

Члан 3.

Износ овога Зајма намењен је искључиво овим циљевима:

1. До суме од номиналне вредности од тридесет милиона долара (долара 30,000.000—) на опште потребе Владине.

Влада ће моћи располагати овом партијом Зајма у суми од номиналних петнаест или двадесет милиона долара из првога дела Зајма, према томе да ли износ овога дела буде номиналних двадесет и пет или тридесет милиона долара, а у сразмери од 50% (педесет од сто) од износа свих других делова Зајма до исцрпљења поменутог номиналног износа од тридесет милиона долара.

2. До суме од номиналних седамдесет милиона долара, на грађење и опрему железничке пруге која ће везивати Београд са Јадранским Морем, као и на уређење морског пристаништа с њом у вези и на све друге железничке и пристанишне радове, по вољи Владиној. Интеркаларне камате предвиђене идућим чланом пашће на део Зајма одређен за грађење.

Члан 4.

Влада узима на себе, од самога почетка и у потпуности, вршење службе оне партије Зајма која је намењена општим потребама Краљевине.

Суме потребне тој служби биће узете из прихода залога датих по члану 5, а по потреби и из општих прихода Краљевине.

За службу оне партије Зајма која је одређена за грађење железница, пристаништа и евентуалних разних радова, интеркаларне камате биће узимане из сума износа од Зајма у следећим пропорцијама:

од 1 маја 1922 до 1 маја 1923 цела камата				
"	1923	"	1924	80% од износа камате
"	1924	"	1925	60%
"	1925	"	1926	40%
"	1926	"	1927	20%

После 1 маја 1927 целокупна служба Зајма биће на терет Владе.

Суме које ће се узимати из износа од Зајма као што је горе предвиђено остаће у депозиту у рукама Банкарна којима је поверена служба Зајма, као што је речено у члану 12. Те суме ће се одобравати у нарочитом рачуну Влади, која ће се специалним споразумом договорити са Друштвом, или Банкарима који ово замене, о најцелисходнијој употреби истих.

Другим речима, за ону партију Зајма која је одређена за грађење железница, пристаништа и евентуалних разних радова, Влада ће имати да за исплату камате Банкарима, као допуну сумама остављеним у депозит, чини следећа ремитовања:

од 1 маја 1922 до 1 маја 1923 никакво ремитовање.				
"	1923	"	1924	ремитовање од 20% од сума
"	1924	"	1925	" 40% "
"	1925	"	1926	" 60% "
"	1926	"	1927	" 80% "
"	1927	"	"	" 100% "

Члан 5.

Гарантије.

Плаћање камата и исплата капитала овога Зајма гарантовани су интегрално и безусловно од стране Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Осим тога, Влада даје као нарочиту гаранцију за службу речнога Зајма:

1. Првенствену залогу на све чисте приходе Државних Монопола Краљевине побројаних даље, као и Царина Краљевине, под једином резервом да они од ових прихода који већ служе као залога за зајмове раније емитоване, буду у првом реду употребљени на службу тих зајмова који су следећи:

Зајам 1895—1967 4%, износ емисије франака 355.000.000, износ у оптицају на крају 1921:
франака 330.860.000.—

Зајам 1902—1952 5%, у злату, износ емисије франака 60.000.000, износ у оптицају на крају 1921:
франака 49.531.000.—

Зајам 1906—1956 4 1/2%, у злату, износ емисије франака 95.000.000, износ у оптицају на крају 1921:
франака 81.130.000.—

Зајам 1909—1959 4 1/2%, у злату, износ емисије франака 150.000.000, износ у оптицају на крају 1921:
франака 137.741.500.—

Зајам 1913—1963 5%, у злату, износ емисије франака 250.000.000, износ у оптицају на крају 1921:
франака 235.365.000.—

Зајам 1909—1947 5% бивше Краљевине Црне Горе, износ емисије 250.000 фунти стерлинга, износ у оптицају на крају 1921:

фунти стерлинга 237.000.—

Ивановић и Јакушић

Државни Монополи су следећи: Монопол Дувана, Цигарпапира, Петролеја, Соли, Марака и Хартија од Вредности, и Палидрваца.

2. Залогу на првом ~~месту на целокупне бруто~~ приходе свих државних железница постојећих у Краљевини, за које Влада изјављује да су слободне сваке хипотеке, намене или ма каквог терета, као и железнице Београд-Јадранско Море и њеног завршног пристаништа које се има саградити, али се разуме и усваја у сваком случају да ће се из тих прихода вршити исплате за службу Зајма само у случају да одређени приходи из гаранција побројаних под бројем 1 у овом члану постану недовољни да саставе у страним валутама потребна ремитовања за службу Зајма.

Влада ће упутити сваког месеца, Банкарима којима је поверена служба Зајма, извод рачуна бруто прихода државних железница и издаће наредбу Самосталној Монополској Управи Краљевине да исплати Банкарима којима је поверена служба Зајма, у злату, суме потребне за службу камата и амортизовања Обвезница.

Да би речени Банкарима имали у рукама суме потребне за поменути службу најмање на два месеца пре сваког рока за исплату купона, ремитовања ће бити распоређена свакога полгођа на следећи начин: једна дванаестина биће плаћена сваког од прва два месеца, две дванаестине сваког од трећег и четвртог месеца, а никакво плаћање неће бити вршено петог и шестог месеца. Ремитовања за годишња плаћања амортизације, која ће падати не доцније од првога маја сваке године (почевши од 1 маја 1932) вршиће се у дванаестинама првог у сваком од дванаест месеца који претходе сваком првом мају.

У случају да чисти приходи Државних Монопола и Царина постану недовољни за извршење речених ремитовања под горе изложеним погодбама, или у случају да Монополска Управа није извршила у потребно време, у назначене датуме исплате одређене овим Уговором, Влада се обавезује да ће обезбедити службу Зајма на тај начин што ће извршити помнута плаћања из својих општих прихода, и у првом реду, узимањем из бруто прихода државних железница датих у залогу реченом Зајму.

Влада се формално обавезује да све до целокупне исплате реченог Зајма неће предузимати никакве мере које би ма на који начин могле нанети повреду ма којој од залога одређених за службу реченом Зајму, или вредности ма које од њих.

Да би депозити учињени за службу Зајма од стране Владе или за њен рачун, носили камату у корист Владе, Друштво се обавезује да ће Банкарима којима је поверена служба Зајма узети на себе да, у најбољем интересу Владе, и у споразуму с њом, било позајмљивати поменуте суме, под својом гаранцијом (уз комисион од пола на сто (1/2 од 1% годишње), било да задрже исте као депозит по таквој каматној стопи какву у том времену дају важније банке у месту где се депозит налази, за исторочне депозите. Речени комисион за такво давање депозита на зајам имаће да се дода комисиону предвиђеном у овом Уговору на име награде за труд Банкара око плаћања која се односе на службу Зајма. Суме стављене на расположење Банкара за службу Зајма престаће да носе камату у корист Владе тридесет дана пре сваког рока за исплату.

Влада ће неопорециво овластити речене Банкарима да могу употребити ануитете амортизационог фонда и плаћати камату, капитал и премије у случају превре-

Handwritten signature or initials

мене исплате, имаоцима купона и Обвезница, по доношењу и предаји речених купона и Обвезница, како случај буде био, све у сагласности са сврхом овог Уговора и без других формалности до оних које Финансијски Агенти буду држали за потребне да задовоље законе постојеће у Сједињеним Државама Америчким или у другим земљама емисије. Влада ће плаћати Банкарима којима је поверена служба појединих емисија, у награду за њихов труд око вршења поменуте службе, комисион од пола од сто од сума чији је исплатни рок стигао, рачунајући ту камату, капитал, плаћања у погледу амортизације, биле оне употребљене на откуп или на исплату Обвезница и премија, ако томе буде места у случају превремене исплате; износ овога комисиона биће плаћен и положен код Банкара у исто време кад и суме које се имају употребити као што је горе поменуто.

Члан 6.

Влада се обавезује да уступи једно од постојећа два места резервисана за стране имаоце Обвезница у Управном Одбору Самосталне Монополске Управе једном представнику ималаца Обвезница кога ће именовати Друштво, са истим правима и повластимама који су признати представнику ималаца Обвезница постојећих спољних зајмова.

Члан 7.

Зајам који је предмет овог Уговора слободан је свих пореза и такса Краљевине, садашњих или будућих, државних или других, како на капитал тако и на износ купона и амортизовања. То ће важити и за све друге добити које Друштво буде остварило на основу овога Уговора.

Исто тако, овај Уговор и сви други акти, исправе, документи или написи који с њим стоје у вези, биће слободни свих пореза и такса Краљевине, садашњих или будућих, државних или других каквих. Сва плаћања која би могла произићи у том погледу паћће на терет Владе.

Члан 8.

Влада уступа овај Зајам Друштву, које узима на себе да га оствари на финансијским тржиштима, као што је ниже речено.

Износ првога дела Зајма утврђен је на минимум од двадесет и пет милиона долара (долара 25,000.000) номиналних, и биће остварен на финансијском тржишту у Њујорку у року од два месеца од дана потписа овога Уговора. Ако прилике на тржишту буду допустиле, износ првога дела биће увећан са пет милиона долара.

Износ осталих делова овога Зајма и датуме кад ће се извршити њихово остварење, као и финансијска тржишта на којима ће се они остварити, утврдиће Влада према својим општим потребама, као и према потребама извршења радова и куповине материјала, а водещи рачуна о приликама на финансијским тржиштима, у границама утврђеним у последњем ставу члана 2.

Износ ових делова неће моћи бити нижи од номиналних десет милиона долара, и целокупно остварење Зајма имаће да се изврши пре првога јуна 1927, осим ако би, услед закашњења у том извршењу, или ма каквог другог случаја *force majeure*, дошло између Владе и Друштва до споразума за једно одлагање.

Ипак, подразумева се, у случају ако би Влада решила да један или више делова буду емитовани на другим тржиштима и гласећих у другим монетама но што је златан долар, износи ових емисија биће сра-

чунати тако да целокупни износ емисија означених у златним доларима и у другим монетама не прелазе износ раван једној стотини милиона златних долара (долара 100,000.000), ма какве биле промене у курсу других монета у односу на златан долар.

Бурс јавних емисија свију делова Зајма биће утврђен према приликама на финансијским тржиштима у то доба, заједничким споразумом између Владе и Друштва. Друштво прима већ сад стално (*ferme*) све ове делове по цени курса јавне емисије који ће се у своје време утврдити, смањеној за све делове за 8 (осам) поена, за покриће трошкова Синдиката, пласирања и штампања Обвезница, и свих других трошкова који стоје у вези са емисијом, са изузетком првога дела, за који се цена сталног примања (*prise ferme*) већ овим утврђује на осамдесет и шест и три четврти од сто (86,75⁰/₁₀₀), с додатком истекле камате од првога маја 1922, као што је горе речено у ставу 3 члана 2.

Условљава се, ако емисиона цена овога дела буде већа од деведесет и пет и четврт од сто, свака разлика преко ове емисионе цене биће подељена тако да осамдесет и пет од сто припадну Влади, а двадесет и пет Друштву.

Друштво задржава право да место себе стави у замену један или више финансијских завода на које пристане Влада, који ће предузети да изврше остварење целокупног овог Зајма или једног или више његових делова, и узети на себе службу истога или истих, као и представљати имаоце Обвезница у место Друштва.

Свако остварење биће предмет нарочитог уговора између Владе и Друштва, уговора који ће одредити подробности и техничке услове саме операције у границама утврђеним овим уговором и уговором који се односи на први део Зајма.

У случају да Друштво учини употребу од свога права замене, нарочити Уговор који се горе предвиђа моћи ће се чинити непосредно између Владе и завода који су га заменили.

Уговор о првом делу Зајма биће унет у Закон.

Уговори који ће се односити на остале делове биће потврђени Краљевским Указом и неће бити потребно да буду ратификовани каквим новим законом. Влада ће издати за сваки део једну Општу Обвезницу било Друштву било финансијским заводима које би оно себи у замену ставило. Та Општа Обвезница биће састављена на начин који буде владао на тржишту на коме ће се остварење вршити, и у сагласности са Општом Обвезницом која ће бити издана Банкарима за први део Зајма према тексту унетом у њихов Уговор.

Члан 9.

Номинална вредност Обвезница биће одрђена у тренутку остварења, а обвезнице ће бити штампане на језику земље у којој ће се емисија вршити. Оне ће бити у потребно време нумерисане и састављене по обичају који буде владао на финансијским тржиштима на којима ће се емисија вршити.

Влада ће чинити све што је потребно по законима и правилима појединих финансијских тржишта, за важност и службено котирање Обвезница на реченим тржиштима. Наиме, она ће делегирати једног чиновника који ће на свакој Обвезници, да би је учинио вредном, ставити Влади печат као и факсимил потписа Министра Финансија Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и све друге потребне потписе.

Члан 10.

Ако се у тренутку остварења ма кога од делова Зајма догоди какав озбиљан политички догађај или

какав поремећај на финансијском тржишту на коме остварење има да се изврши, или ма какав узрок независан од воље уговорних странака, који би, по мишљењу Банкара којима је поверено да изврше остварење, чинило ово немогућним, Влада ће дати Друштву једно правично продужење рока за извршење овог Уговора и, ако се остварења нису могла чинити за време тога продужења, овај Уговор, ако Влада то буде захтевала, постаће ништаван и невредећи за онај део Зајма који још не би био емитован, без икакве накнаде од једне стране или од друге.

Члан 11.

Друштво ће моћи, на захтев Банкара који емитују Зајам, представљати имаоце Обвезница овога Зајма, и оно ће имати право акције у њихово име у свима преговорима са Владом и у свима претресањима која се тичу овога Зајма.

Члан 12.

Из износа куповне цене Зајма, суме одређене на опште потребе Владе држаће се на расположењу Владе у року уговореном за сваки део Зајма, уз предају једне Опште Обвезнице од стране Владе, као што је речено у члану 8.

Влада, пошто је узела део одређен за своје опште потребе, учиниће распоред тад слободног остатка према утврђеном програму за извршење радова.

Она ће пренети на Народну Банку Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца суме потребне за плаћања која се буду имала чинити у Краљевини и оставиће, ако то буде потребно, у депозит код завода којима је поверена служба, суме потребне за набавке које се имају учинити из иноземства и за интеркаларне камате.

Суме одређене за грађење могу бити предате у руке Друштва само по налогу Владе. Ова одредба имаће се доставити Народној Банци Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и другим депозитарним банкама.

Суме које буду остале у депозиту, како за интеркаларне камате тако и за трошкове грађења, носиће камату у корист Владе под истим условима који су предвиђени за службу Зајма, како је речено у члану 5.

Грађење пруге Београд—Јадранско Море и завршног морског пристаништа.

Члан 13.

Влада уступа Друштву, које прима на себе, техничко извршење железнице од Београда до Јадранског Мора са завршним морским пристаништем које допуњује ову и чини њен саставни део, и осим тога, као што је речено у члану 3, до исцрпљења потпуног износа од седамдесет милиона долара Зајма, све друге радове, железничке и пристанишне, и поправку постојећих пруга, према вољи Владе.

Ово извршење обухвата:

Студије и израду планова, грађење са куповином грађе и градива, грађевинског и преносног материјала, све достављено на лице места, плаћање особља и радне снаге, рачунајући ту и опште трошкове, изузевши куповину локомотива, вагона, железничких шина, гвоздених мостова, сигнала, телефона, телеграфа, станичног намештаја, за шта све Влада задржава право да сама поручи, али које она треба да у потребно време преда Друштву коме је поверена њихова инсталација.

Износ од 70.000.000 долара овога Зајма, који су по члану 3 одређени на железничке и пристанишне радове, има бити употребљен тако да се у сваком слу-

чају осигура израда пруге Београд—Јадранско Море са завршним пристаништем.

Возни материјал моћи ће се поручити тек пошто буду покривени сви предвиђени издатци за грађење ове железничке пруге и пристаништа. Преостатак, који би могао остати слободан, биће употребљен на друге железничке и пристанишне радове који ће бити поверени Друштву под условима овога Уговора.

У опште, сразмера у употреби сума за куповину материјала који Влада задржава право да сама набави и за радове који ће бити извршени од стране Друштва и на којима ће томе Друштву имати да се обрачуна награда за грађење, треба да остане приближно таква да једна трећина буде употребљена на прву, а две трећине на другу сврху. У случају ако би Влада решила да не чини употребу од права набавке материјала у иноземству на терет износа поменутих 70.000.000 долара из овога Зајма, целокупан овај износ биће употребљен на радове који се поверавају Друштву.

Узајамни положаји Владе и Друштва у извршењу радова ови су: Влада је господар посла и сопственик, а Друштво пружа, под контролом Владе и у њено име, своју потпуну и лојалну сарадњу као предузимач у режији тога посла за што боље и што економичније извршење истога, у сагласности са одлукама Владе и правилима технике.

Општи програм извођења предузећа биће утврђен од стране Владе на предлог Друштва.

Члан 14.

Одмах по нотификовању ратификације од стране Народне Скупштине, Друштво ће приступити ангажавању стручног особља, како у Краљевини тако и у иноземству, као и пошљању потребног материјала и инструмената, да би дефинитивна проучавања отпочела на терену три месеца по ратификацији и завршила се најдаље у току идућих десет месеца.

Радови, рачунајући ту и евентуалне накнадне радове, имаће да буду распоређени и извођени тако да се обезбеди завршење целокупног рада на истеку пете године, то ће рећи крајем шездесетого месеца по нотификацији од које извршење почиње.

Члан 15.

Пројекти ће се безодложно подносити на одобрење Влади редом онако како и кад буду готови.

Влада ће имати да их врати одобрене у року од месец дана по предаји. Прегледање истих, претресања која они могу да изазову, измене које се на основу ових могу у њих уносити, имају се учинити у томе року.

Члан 16.

Влада, која узима на себе старање о експроприацији земљишта потребних за постављање пруге и пристаништа, као и њихових принадлежности, обавезује се да ће та земљишта ставити на расположење Друштву у потребно време, да би се могло придржавати тачно горњих рокова, то ће рећи у року од једнога месеца по подношењу делничних планова од стране Друштва, које ће их изводити на терену, редом онако како и кад Владино одобрење трасе буде ово учинило могућним.

Исплата земљишта вршиће се из износа Зајма, осим за државна добра која ће бити употребљана бесплатно.

Члан 17.

Сви документи и сва саопштења односно извршења предузећа имаће Друштво да упућује Министру Саобраћаја, а предаваће их Генералном Директору за

10
Грађење Железница, преко кога ће Друштво примати сва саопштења, одговоре или одобрења од стране Владе.

Тако ће се исто поступати према Друштву и за све радње које се односе на издатке за које ће налоге издавати и исплате наређивати исте власти, тако да оно неће имати да улази у односе између појединих Министарстава, а нарочито што се тиче Министарства Финансија.

Саопштења од стране Друштва могу бити написана на српском или француском језику.

Саопштења од стране Владе биће на српском језику и Друштво ће имати да их преведе, ако буде држало за потребно. За важнија саопштења, Друштво ће моћи тражити од Владе да му овери превод.

Члан 18.

Сви послови и све набавке које, по члану 13, падају на Друштво, као и ангажовање особља и радне снаге, као и цене за њих, биће вршене од стране Друштва под контролом и одобрењем Владе. Према томе, Друштво ће се служити јавном лицитацијом, да би на тај начин дало могућности такмичања лиферантима и предузимачима. Ове понуде биће поднете на одобрење Влади, која задржава право да одобри или не одобри лицитацију.

Предузимачи странци, чије земље поступају са узајамношћу према Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, биће примљени за лицитанте, али под истим погодбама под којима и предузимачи који су држављани Краљевине.

Начин контроле биће прописан од стране Владе.

Члан 19.

По свршавању појединих послова и деоница, исти ће се примати од стране Владе, која ће у ту сврху образовати комисије за пријем, у којима ће Друштво бити представљено и чије ће записнике оно премапотписивати.

Члан 20.

Издатци сваке природе биће исплаћивани из износа Зајма, редом и онако како буду долазили, и Друштво није дужно да чини никакве авансе за рачун Владе за тај циљ.

Друштво ће састављати у дубликату документа књиговодства, припремаће налоге и све оправдавајуће документе по којима ће Влада исплату наређивати и од којих ће се један примерак враћати Друштву, које ће водити главно књиговодство целог предузећа.

Министар ће наређивати предавање дубликата намењених да остану у рукама државних администрација, у колико за то буде било потребе.

Књиговодство, као и оправдавајућа документа, припашће Држави и биће јој предати на завршетку послова у исто време кад и све друге архиве, техничке и административне.

Члан 21.

Сви налози за исплату трошкова учињених у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, биће исплаћени кад се поднесу Друштву, предузимачима, лиферантима или другим лицима која на то права имају, од стране Народне Банке Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца из сума од Зајма депонованих код ове Банке.

Исплате за трошкове и набавку у иностранству биће вршене по налозима Владе на новчане заводе код којих ће суме од Зајма бити такође у депозиту.

Члан 22.

Влада даје Друштву које на то пристаје, на име награде као предузимачу 90% (девет од сто) од укупног износа свих трошкова учињених за извршење радова железница и пристаништа опредељених у члану 13 горенаведеном.

У одређивању реченог укупног износа који ће послужити за срачунавање те награде, искључиће се: цена и трошкови за набавку локомотива, вагона, железничких шина, гвоздених мостова, сигнала, телефона, телеграфа, крупног алата, станичног намештаја, као и трошкови за пренос и осигурање свих ових објеката, трошкови око откупа земљишта, општи трошкови Друштва, као и плате и путни трошкови особља.

Крајем сваког месеца, Друштво ће поднети један кратак извод трошкова у томе месецу, како у Краљевини тако и у иноземству, према коме ће се награда Друштву срачунати и исплатити у току од тридесет дана по предаји овога извода.

Члан 23.

Друштво се обавезује да ће употребљавати искључиво радну снагу земље Срба, Хрвата и Словенаца, изузимајући надзорнике и раднике стручњаке.

Ова одредба не важи за више особље, за техничко особље, инжењере и стручњаке, ни за административно особље чију би сарадњу Друштво држало неопходно потребном у извршењу свога задатка.

Друштво се обавезује да ће набављати сав материјал и све предмете у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, ако би се ови производили у самој земљи у довољној количини и каквоћи.

Што се тиче набавке железничких шина, гвоздених мостова, машина, моторног и возног материјала, крупног алата и других предмета чија производња још није развијена у земљи, Друштво је овлашћено да набавке истих чини изван земље.

При овим набавкама 70% (седамдесет од сто) од целокупног њиховог износа, индустрије оних земаља на чијим ће се тржиштима омисија извршити имаће право првенства, под истим условима, и чак са ценом вишом 5% (пет од сто) од понуда које су најповољније.

Члан 24.

По завршетку рада и на крају послова, Друштво ће предати Држави, поред административних и техничких архива, и просторије, грађевине, намештаје, грађу и градиво, једном речи све што је служило за администрацију и грађење, које ће бити и остати својина Државе, пошто је набављено њеним новцем.

Члан 25.

Све несугласице које би се појавиле између Владе и Друштва биће изнете на изборни суд двојице изборних судија од којих ће свака странка именовати једног.

У случају несугласности, ови два судије именуваће једног трећег, чији ће глас бити одлучујући, а ако се не могу сложити за ово наименовање, они ће га тражити од Председника Федералног Суда Швајцарске Конфедерације.

Пресуда изборног суда биће обавезна и извршна по обадве странке.

У случају несугласице у тумачењу одредаба овога Уговора, једино овај француски текст биће меродаван.

Влада се обавезује да ће поднети у најкраћем року пред Народну Скупштину потребан предлог За-

кона који ће дати овом Уговору законске снаге, и одлука скупштинска имаће да се донесе тако да би омогућила Владу да нотификује Друштву тај закон одмах по његовом проглашењу.

Написано у два примерка у ГЕРНЕЗЕЈУ (Британска Острва) двадесетог маја хиљаду девет стотина двадесет и друге, и у БЕОГРАДУ, петог јуна хиљаду девет стотина двадесет и друге.

МИНИСТАР ФИНАНСИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА,
ПРОЧИТАО И ОДОБРАВА,

ДР. КОСТА КУМАНУДИ, с. р.

RAILWAY AND PORT CONSTRUCTION
COMPANY IN YOUUGOSLAVIA, LIMITED

(ДРУШТВО ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКА И ПРИСТА-
НИШНА ГРАЂЕЊА У ЈУГОСЛАВИЈИ)

ЧЛАН УПРАВЕ,

ПРОЧИТАО И ОДОБРАВА,

Л. П. ШЕЛДОН, с. р.

ЧЛАН УПРАВЕ,

ПРОЧИТАО И ОДОБРАВА,

Љ. ПРАПОРЧЕТОВИЋ, с. р.

II УГОВОР,

датиран петог јуна 1922 између:

ВЛАДЕ КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА, у даљем тексту назване кратко „ВЛАДА“, коју представља Његово Превасходство Господин Др. Коста Кумануди, Министар Финансија Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца,

с једне стране,

и БЛЕРА И Ко., ИНК., друштва основаног и постојећег по законима Државе Њујорк, С. Д. А., чије је главно седиште 24 Брод Стрит, Град Њујорк, С. Д. А., у даљем тексту названог „БАНКАРИ“,

с друге стране:

Узевши у обзир да Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца има намере тражити одобрење од Народне Скупштине да пусти емисију Обвезница Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, под именом „ДРЖАВНОГ СПОЉНОГ ЗЛАТНОГ ЗАЈМА ОД 1922 ГОДИНЕ КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА“ (овде названог „ЗАЈАМ“), ограничену на укупни износ

у капиталу, платив у ма каквој монети, с тим да не пређе, у злату, износ који би био раван једној стотини милиона златних долара (долара 100,000.000) Сједињених Америчких Држава, у данашњој тежини и финоћи.

Узевши у обзир, затим, да је Влада, под датумом 5. јуна 1922, закључила уговор са „Друштвом за Железничка и Пристанишна Грађења у Југославији, Лтд.“, у циљу да оствари поменути Зајам у укупном номиналном износу од златних долара 100,000.000, за опште потребе Краљевине и за грађење једне железничке пруге која ће спајати Београд са Јадранским Морем, као и једног завршног пристаништа у вези са њом:

Узевши у обзир, затим, да је Влада, по смислу члана 8 горепоменутог уговора, примила Г. Г. Блера и Ко., Инк., за извршење поменутог првог дела од најмање долара 25,000.000 Обвезница;

Према томе, уговорено је као што следује:

Члан 1.

Влада ће пустити једну прву емисију од најмање долара 25,000.000 (двадесет и пет милиона долара) у номиналном износу, као део „Државног Спољног Златног Зајма од 1922 године Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца“, представљену осампроцентним спољним Обвезницама (овде названим „Обвезнице“).

Петнаест милиона долара номиналног износа поменутих емисије намењени су општим потребама Владе, а десет милиона долара номиналног износа намењени су потребама грађења железнице, пристаништа и њихових принадлежности.

Влада прима на себе да испуни све формалности које могу бити потребне да Обвезнице учини апсолутно обавезним за Краљевину, у погледу капитала, камате, премије и амортизационог фонда, као интегрални део горепоменутог Зајма.

Обвезнице биће, на првом месту, представљене и гарантоване једном Општом Обвезницом по обрасцу приложеном овде под називом „Прилог А.“ Обвезнице, кад буду издате у смислу предвиђеном у поменутој Општој Обвезници, биће у облику обрасца приложеног реченој Општој Обвезници.

Оне ће носити датум 1 маја 1922, и камате на њих тећи ће од тога датума.

Оне ће бити издате у јединицама од номинално долара 1.000, долара 500 и долара 100— у таквој сразмери какву Банкарски буду одредили.

Купони ће бити полугодишњи и платежни доносиоцу у износу 4% (четири на сто) у злату сваки, полугодишње 1 маја и 1 новембра сваке године.

Зајам ће бити потпуно исплаћен за четрдесет година, то јест до 1 маја 1962.

Капитал и камата и премија у случају исплате Зајма пре одређеног рока биће платежни у Граду Њу-јорку на каси Блера и Ко., Финансијских Агената, у златном новцу Сједињених Држава Америчких, тежине и финоће постојећим 1 маја 1922, или њима равним.

Члан 2.

Обвезнице ће уживати права и повластице и биће гарантоване на начин предвиђен у поменутом обрасцу Опште Обвезнице, Прилог А.

Члан 3.

Амортизација ове емисије од долара 25,000.000 Обвезница отпочеће 1 маја 1932, и биће закључена у години 1962. Та амортизација извршиће се према условима и на начин предвиђен у поменутом обрасцу Опште Обвезнице, Прилог А.

Члан 4.

Обвезнице неће бити подложне откупу пре 1 маја 1937., а после тога рока моћи ће се откупити само као целина (али не и делимично, изузимајући амортизациони фонд), све под условима и као што је предвиђено у обрасцу Опште Обвезнице, приложене као Прилог А.

Члан 5.

Банкарима је слободно да пре испоруке дефинитивних гравираних Обвезница издају привремене признанице или потврде које ће се заменити дефинитивним гравираним Обвезницама, кад ове буду готове, или, према нахођењу Банкара, привременим Обвезницама просто штампаним, емитованим као што је предвиђено у обрасцу Опште Обвезнице, Прилог А.

Влада овлашћује Банкаре да још одмах приступе гравирању дефинитивних Обвезница које ће, кад буду свршене, бити потписане по наредби и у име Владе. Поменуће Обвезнице носиће гравирани потпис Министра Финансија и биће, уз то, премалотписане својеручно од стране једног чиновника за то овлашћеног прописним начином, или ће носити такве потписе какви могу бити потребни по прописима Њујоршке Берзе. Писмено наименовање једног Владиног чиновника са задатком да премалотписује дефинитивно гравирани Обвезнице (привремене Обвезнице, у случају да ове имају бити издате на захтев Банкара) под потписом Пуномоћног Министра Краљевине у Сједињеним Државама Америчким, биће сматрано као потпуно и довољно вредеће за ту сврху.

Све дефинитивне Обвезнице биће одоверене потписом једног „Регистратора Обвезница“ кога ће наименовати Влада на предлог Банкара и чије ће награде плаћати Влада, пошто буде претходно пристала на њих. „Регистратор Обвезница“ имаће увек да буде једна банка или труст-компанија са седиштем у Граду Њујорку.

Члан 6.

Влада продаје Банкарима и Банкарима купују поменутих долара 25,000.000 (двадесет и пет милиона долара) Обвезница по нето цени за Владу од осамдесет и шест и три четврти од сто (86,75%) од номиналног износа горње суме, и истекле камате до дана исплате.

Исплату куповне цене речених Обвезница заједно с истеклом каматом до дана исплате имаће Банкарима да изврше Влади не доцније од тридесет дана по пријему, од стране Банкара, извешћа да је овај Уговор био ратификован проглашавањем потребног закона, а по предаји, од стране Владе, Опште Обвезнице прописно потписане за укупни номинални износ ове емисије, по обрасцу приложеном овде као прилог А. Општа Обвезница имаће да се преда у Њујорку у канцеларији Банкара, онога дана кад они могу захтевати исту, у року од тридесет дана, као што је раније поменуто.

Банкарима задржавају право да по свом искључивом нахођењу изврше јавну емисију било пре било после исплате Влади.

Све трошкове синдиката, трошкове емисије и израде Обвезница и потврда, као и све друге издатке учињене од страна Банкара у вези са овом операцијом, сносиће Банкарима.

Влада ће накнадити штету и заштитити Банкарима и Финансијске Агента против и од сваког губитка, трошка или издатка којима они могу бити изложени услед каквог било задоцњења или неиспуњења у извршењу од стране Владе ма које од предвиђених погодаба на које је Влада пристала овим Уговором.

Члан 7.

Исплата Обвезница које Банкарн купују од Владе извршиће се стављањем износа куповне цене у доларима на кредит Владе код Блера и Ко., Финансијских Агената у Држави Њујорку. Биће установљена четири засебна рачуна, и то као што следује:

1. Један рачун кредитоваће се сумом потребном за исплату онога дела камате за време грађења који ће се исплаћивати из износа Обвезница. Камата за првих пет година, то ће рећи до 1 маја 1927, које се време цени потребно за грађење железнице, имаће да буде делом плаћена од стране Владе а делом узета од износа Обвезница у следећој сразмери:

ВРЕМЕ:	Сума коју ће имати да плати Влада:	Сума која ће се задржати од износа Обвезница:
1-V-1922. — 1-V-1923.	Долара 1,200.000	Долара 800.000
" " 1923. — " " 1924.	" 1,360.000	" 640.000
" " 1924. — " " 1925.	" 1,520.000	" 480.000
" " 1925. — " " 1926.	" 1,680.000	" 320.000
" " 1926. — " " 1927.	" 1,840.000	" 160.000
После 1 маја 1927.	" 2,000.000	" Ништа.

Влада овим неопорециво овлашћује Финансијске Агента да употребе суме кредитоване поменутом рачуну за исплату речене камате у сагласности са горњом таблицом.

2. Један рачун кредитоваће се сумом добивеном од износа Обвезница одређеног да се употреби на опште потребе Владе.

3. Један рачун кредитоваће се сумом добивеном од износа Обвезница одређеног да се употреби на грађење железнице од Београда до Јадранског Мора.

4. Један рачун кредитоваће се сумом добивеном од износа Обвезница одређеног да се употреби на грађење пристаништа.

Финансијски Агенти саобразиће се упутствима Владе односно сума које ће се имати тако кредитовати поменути рачунима бр. 2, 3 и 4. Влада ће дати та упутства у сагласности са својим пристанком да износ од не више но долара 15,000.000 од суме од долара 25,000.000 Обвезница које чине овај део треба да буде стављен на кредит рачуна бр. 2.

Суме на тај начин стављене на кредит Владе у горепоменути рачунима бр. 2, 3 и 4 могу бити изузете од стране Владе по наредби оне особе или оних особа које Влада овласти да исте изузму. Овлашћења за то имаће да буду дата писмом или телеграфски од стране Министра Финансија Краљевине; али ако су издате телеграфски, наредбе које ти телеграми садрже биће узете у поступак само онда кад су потврђене писмом од стране Посланства Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, у Вашингтону, Д. К., (С. Д. А.).

Суме које стоје на кредиту Владе по четири горепоменута рачуна и остају у депозиту код Финансијских Агената, носиће камату у корист Владе под истим условима као и суме намењене за службу Обвезница, као што је даље предвиђено у члану 8.

Члан 8.

Влада поставља Блера и Ко., друштво са заједничким именом које води послове у Граду Њујорку, чије се канцеларије налазе у 24 Брод Стрит, у поме-

10
нутом граду, за своје Финансијске Агента у Њујорку за вршење службе Обвезница. Сваког последника Блеру и Ко., као Финансијским Агентима, имаће да одредо Банкарн са Владним пристанком.

Влада ће дати упутства Самосталној Монополској Управи Краљевине да Финансијским Агентима исплати у златним доларима, као што је предвиђено у Општој Обвезници, суме за плаћање камате и амортизације Обвезница, и то на тај начин да Финансијски Агенти могу имати у својим рукама суме потребне за плаћање камате најмање на два месеца пре сваког купонског рока, а годишње амортизационе исплате најмање на један месец пре сваког годишњег исплатног амортизационог рока, све као што је предвиђено у Општој Обвезници.

Да би депозити које полаже Влада или који се у њено име полажу за службу Обвезница, носили камату у корист Владе, Банкарн пристају да Финансијски Агенти, најповољније по Владу, позајмљују поменуте суме, под својом гаранцијом (уз комисион од пола на сто ($\frac{1}{2}$ од један $\%$) годишње), или и да задрже исте као депозит по таквој каматној стопи какву у то доба дају важније њујоршке банке за исторочне депозите. Поменути комисион у погледу давања депозита под зајам тако учињен имаће да се дода комисиону ниже предвиђеном као награда Финансијским Агентима за њихове услуге у вршењу службе Обвезница.

Суме стављене на расположење Финансијских Агента за службу Обвезница престаће да носе камату у корист Владе тридесет дана пре сваког исплатног рока. Влада неопорециво овлашћује Финансијске Агента да употребе ануитете амортизационог фонда и да исплаћују камату, капитал и премије у случају превремене исплате, доносиоцима купона и Обвезница по подношењу и предаји тих купона и Обвезница, како случај буде био, све у сагласности са циљем овог Уговора, а без икаквих даљих формалности, изузимајући оне које Финансијски Агенти буду сматрали за потребне да задовоље све законе постојеће у Сједињеним Државама Америчким. Влада ће имати да плаћа Финансијским Агентима као награду за њихове услуге око тих исплата комисион од пола на сто ($\frac{1}{2}$ од 1%) од сума којима је рок исплате стигао, рачунајући ту камату, капитал, амортизационе исплате, биле оне употребљене за откуп или исплату Обвезница и премија, ако их буде било, у случају превремене исплате; износ овог комисиона биће плаћен и депонован Финансијским Агентима у исто време кад и суме одређене за плаћање камате, амортизације и превремене исплате. Финансијски Агенти могу сваку суму коју им по овом Уговору Влада има да плаћа, изузети из сума преданих или плаћених њима с времена на време за службу Обвезница. Влада ће у свако доба дати накнаде и заштите Финансијским Агентима за и против сваког потраживања, тражбина, тужби, поступака и спорова који се могу појавити (изузимајући оне који потеку из непосредне непажње Финансијских Агента), или који се могу подићи од стране ма ког имаоца ма које од Обвезница, или у њихово име, за или односно ма какве суме налазеће се у ма какво време у рукама Финансијских Агента, или положене на кредит службе Обвезница, или иначе у вези са овом, или ма чега што с њом у вези стоји.

Члан 9.

Ни Банкарн, ни Финансијски Агенти, неће бити одговорни за погрешку или неисправност ниједнога агента или представника од њих наменованог, ако је тај агент или представник био изабран са пристојном

пажњом, нити ће бити одговорни за ма шта у вези с тим, изузимајући неисправност с предумишљајем, злу намеру или грубу небрежњу. Они ће узети савет од правног саветника кога буду сами изабрали, и мишљење таквог саветника биће потпуна заштита и оправдање за њих и за свакога од њих, за све што они буду учинили или допустили да се учини у сагласности са овим мишљењем. У сваком случају, никаква судска акција неће моћи бити поведена у име или за рачун Владе пре но што се претходно не затражи мишљење Владе и пре но што се добије њен писмен пристајак да се таква акција предузме.

Члан 10.

Уговор о овом Зајму и сваки други докуменат или писмено у вези с њим биће слободан сваке таксе за уписнину, пренос, жиговину, сваког пореза и других терета или одбитака сваке врсте, садашњих или будућих, које наплаћује Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца или ма каква друга власт Краљевине или у Краљевини. Свако плаћање у том погледу имаће да сноси Влада.

Члан 11.

Влада се обавезује да пре 1 јуна 1925 године неће емитовати никакав други страни зајам осим долара 100,000.000 Државног Спољног Златног Зајма од 1922 године Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, чија је ова емисија један део.

Влада, даље, даје Г. Г. Блеру и Ко., Инк., за период од пет година од дана продаје последњег дела укупног Државног Спољног Златног Зајма од 1922 године од долара 100,000.000, или од дана 1 јуна 1925, према томе који датум буде дошао први, право првенства, под једнаким условима, на све финансијске операције које Влада буде намеравала да предузме на америчком тржишту.

Члан 12.

Влада ће дати Банкарима, истовремено са потписом овога Уговора, информације погодне да се употребе у једном позиву на упис Зајма, у којима се излаже тачно стање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у погледу административном и иначе. Ове информације тицаће се финансијског положаја Краљевине, њеног дуга, прихода, расхода и финансијске администрације, и имаће исто тако да подробно опишу овај Зајам, све у облику једног званичног писма написаног од стране Министра Финансија, у таквом облику какав ће се утврдити у сагласности са Банкарима.

Влада ће исто тако на захтев Банкара учинити, или предузети да се учини, тражњу да се Обвезнице како привремене тако и дефинитивне упишу на Њујоршкој Берзи, или Банкарима могу сами учинити ту тражњу. У том циљу Банкарима могу предузети састав таквог акта који, по одобрењу Министра Финансија Краљевине, може бити потписан од њега или у његово име од чиновника прописно овлашћеног за тај циљ. Влада ће Банкарима дати сва документа која Банкарима буду сматрали корисним за израду тога акта, а Влада ће узети и предузети сваку акцију која може бити потребна у сагласности са захтевима поменуте Берзе да би се обезбедило уписивање Обвезница на тој Берзи.

Влада, даље, пристаје да Банкарима, у исто време кад буде потписивала ратификацију овога Уговора, да и једно мишљење, задовољавајуће за правног саветника Банкара у Њујорку, од стране једног одличног домаћег правника чији избор Банкарима буду одобрили,

односно законитости ове емисије, спољног облика и важности како Опште Обвезнице тако и дефинитивних Обвезница кад се налазе у рукама америчких сопственика, са одговарајућим доказним материјалом задовољавајућим по правног саветника Банкара у Њујорку о прописном овлашћењу Зајма и Обвезница и Опште Обвезнице од надлежних власти Краљевине; Банкари, од своје стране, примају на себе да изјаве Влади, у року од десет дана по пријему мишљења поменутог правника, да ли су њиме задовољни или не.

Члан 13.

Ако се између дана потписа овога Уговора и дана одређеног за исплату куповне цене Обвезница као што је предвиђено у члану 6 горенаведеном, догоди ма какав развој догађаја финансијске или политичке природе или се појави ма какав други случај *force majeure*, који случај *force majeure* или развоја догађаја може по мишљењу Банкара учинити куповину поменутих Обвезница од њихове стране у томе времену неумесном, Банкари ће бити слободни да по свом нахођењу изјаве Влади своју одлуку да неће приступити куповини Обвезница, и према томе све обостране обавезе предвиђене овим Уговором биће поништене, а ни једна страна неће због тога имати никаквих потраживања од друге.

Члан 14.

Кад год, у сагласности ма са којим од прописа овога Уговора, ма какво извешће, тражња, наименовање, упутство или наредба за исплату новца или предају хартија од вредности буду имали да се издаду од стране једне уговорне стране другој, биће сматрани довољним, осим у случајевима изречно предвиђеним овде, ако су саопштени писменим путем било на француском било на енглеском језику, на следећи начин:

1. Свако такво саопштење Владе Банкарима од стране Министра Финансија Краљевине имаће да буде учињено у препорученом писму или у телеграму упућеном Банкарима на њихову канцеларију у Њујорку; али ако је учињено телеграфским путем, исто ће имати да буде потврђено од стране Посланства Краљевине у Вашингтону, Д. К., (С. Д. А.).

2. Свако саопштење Банкара Влади имаће да буде учињено под потписом Г. Г. Блера и Ко., Инк., потписано у њихово име од стране ма које од особа прописно овлашћених да обвезују Друштво и чији ће списак бити предан Влади. Та саопштења имаће се чинити у препорученом писму или телеграмом на адресу Министра Финансија Краљевине у Београду; ако се чине телеграмом, препис истог треба да буде предан истога дана кад је овај послат, или следећег дана, Посланству Краљевине у Вашингтону, Д. К., (С. Д. А.).

Свако саопштење о којима је реч у овом члану сматраће се као учињено ако је послато у препорученом писму, онога дана кад је од поштанских власти предано адресанту; ако је послато телеграмом, онога дана када је адресант примио телеграм.

Члан 15.

Овај Уговор обавезује и везује потписане странке, њихове последнике и правне следбенике. Свако упућивање у овом Уговору које се односи на Банкаре има се сматрати да се односи на ма каквог последника, било фирму било друштво, ма како установљено, које би предузело послове Г. Г. Блера и Ко., Инк.

Члан 16.

Овим се саглашава да, у случају ако Банкари буду држали, у време емисије, да финансијска ситуација њу-

јоршког тржишта допушта да се износ емисије увећа од суме од долара 25,000.000 номиналног износа Обвезница на номиналан износ од долара 30,000.000 Обвезница, Влада пристаје да прода Банкарима укупни номинални износ од долара 30,000.000 Обвезница по одредбама и под условима овога Уговора. У томе случају, цифре у овом Уговору, као и у текстовима Опште Обвезнице и дефинитивне Обвезнице који чине део поменутог Уговора, имаће да се подесе према износу од тридесет милиона долара, а износ Обвезница чији ће производ бити стављен на располагање Влади за опште потребе земље, као што је поменуто у члану 1, биће увећан од долара 15,000.000 на долара 20,000.000 номиналних.

Члан 17.

Овај Уговор сматраће се и тумачиће се као Уговор закључен у Њујорку и у сагласности са законима Сједињених Држава Америчких и само енглески текст биће од обавезне снаге.

Потписано у два примерка у Београду, дана и године горепоменутих, условљавајући да ће горњи Уговор бити у кратком времену понова потписан у Њујорку од стране Банкара и Посланика Краљевине, после чега ће тај новопотписани документ заменити овај документ.

БЛЕР И Ко., ИНК.,	ЗА ВЛАДУ КРАЉЕВИНЕ СРБА,
р. р. Л. П. ШЕЛДОН, с. р.	ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА,
	МИНИСТАР ФИНАНСИЈА,
	ДР. КОСТА КУМАНУДИ, с. р.

П Р И Л О Г А.

ОПШТА ОБВЕЗНИЦА.

ДРЖАВНИ СПОЉНИ ЗЛАТНИ ЗАЈАМ ОД 1922 ГОД. КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА.

Четрдесетогодишње Осампроцентне Гарантоване Спољне
Златне Обвезнице.

РОК 1962.

Узевши у обзир да је према одредбама Закона од 1922 године, Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца овлашћена да начипи спољни зајам Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, под именом „Државни Спољни Зајам од 1922 године Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца“ (у даљем тексту назван „Зајам“), ограничен на укупни износ у капиталу, платив у ма каквој монети, с тим да не пређе, у злату, износ који би био раван једној стотини милиона златних долара (долара 100,000.000) Сједињених Држава Америчких, у данашњој тежини и финоћи.

И узевши у обзир да је Господин Др. Коста Кумануди, у сагласности са реченим Законом, а у своме својству као Министар Финансија Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, једним актом објављеним 1922, опуномоћио и овластио Господина Изванредног Посланика и

Пуномоћног Министра Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Сједињеним Државама Америчким, да закључи у Њујорку, С. Д. А., у име Владе Краљевине, један зајам од долара 25,000.000 у злату који представља први део горереченог Зајма, и да потпише ову Општу Обвезницу у име Краљевине и са најпотпунијом влашћу за то.

С тога Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, и њена Влада, овим обавезују речену Краљевину и Владу (овде заједно назване „Влада“) да изврше и даду потпуно дејство прописима и условима који се налазе у овој исправи, за шта залажу своју реч и свој глас, а то је:

Влада, за примљену вредност, обавезује се да ће платити Блеру и Ко., Инк. (овде названим „Банкари“), једном друштву из Државе Њујорка, С. Д. А. (и, после емисије Обвезница о којима ће бити реч доцније, односним имаоцима речених Обвезница на место Блера и Ко., Инк.), првог дана маја 1922, или у случају раније исплате или проглашења рока исплате, као што је даље предвиђено, капитал у суми од двадесет и пет милиона долара (25,000.000), — заједно са премијом, ниже предвиђеном у случају превремене исплате, — и да ће плаћати камату на речени капитал по стопи од осам на сто (8%) годишње, почевши од 1 маја 1922, све до дана када ће речени капитал бити исплаћен, и то, полугодишње, првог дана маја и првог дана новембра сваке године. Речени капитал и камата, као и премија о којој ће бити реч ниже у случају превремене исплате биће плаћени у Граду Њујорку, Сједињене Државе Америчке, на каси Блера и Ко., Финансијских Агената Владе у реченом Граду, у златној монети Сједињених Држава Америчких тежине и финоће постојећих на дан првога маја 1922, без одбитка ма каквог пореза, садашњег или доцније заведеног у ма које време од стране Краљевине, Срба, Хрвата и Словенаца или од стране ма какве пореске власти те Краљевине или у тој Краљевини.

Ова Обвезница од двадесет и пет милиона долара (25,000.000 долара) биће доцније представљена дефинитивним гравираним Четрдесетогодишњим Осампроцентним Гарантованим Златним Спољним Обвезницама Владе (даље названим „Обвезнице“) које износе капитал од двадесет и пет милиона долара (25,000.000 долара), с приложеним купонима за исплату полугодишње камате, које ће Обвезнице Влада без одлагања изградити и предати Банкарима, у номиналним јединицама од једне хиљаде долара (1000 долара), пет стотина долара (500 долара) и једне стотине долара (100 долара), како то Банкари буду захтевали, с тим да ове Обвезнице буду на енглеском језику, битно у облику овде приложеном као образац. Ове Обвезнице носиће факсимилни потпис Министра Финансија и биће руком премапотписане, без икаквих трошкова, од једног чиновника Владе који ће за то бити прописно овлашћен и чије ће име и својство Влада одмах саопштити Банкарима, а у међувремену Банкари биће овлашћени да смитују за рачун Владе, привремене или интсрим-признанице на доносиоца које ће се замесити Обвезницама када ове буду готове.

Обвезнице, као и ова Општа Обвезница на основу које ће се исте издавати, представљају први део од двадесет и пет милиона долара (25,000.000 долара) Зајма названог „Државни Спољни Златни Зајам од 1922 године Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца“, чији укупни капитал не може прећи једну стотину милиона долара (100,000.000 долара) злата, а чије је стварање одобрено законом од

Целокупни износ Зајма ограничен је на укупан капитал, у ма каквој монети платив, који неће прећи у злату износ раван једној стотини милиона златних долара (100,000.000 долара) Сједињених Држава Америчких, тежине и финоће постојећих на дан 1-ог маја 1922; а у случају да буду једна или више емисија Зајма изражене у другим монетама а не у златним доларима, износ ових емисија биће срачунат тако, да гореречена граница од једне стотине милиона долара (100,000.000 долара) у злату неће бити прекорачена, ма какве биле флукуације у цени девиза или вредност тих монета у сравању са реченим златним доларом.

Обвезнице разних номиналних јединица биће нумерисане по серијама, под оним условима које ће Банкарски одобрити а које ће бити у сагласности са захтевима правила Њујоршке Берзе.

Обвезнице, као и ова Општа Обвезница, сачињавају непосредну обавезу и облигацију Владе која залаже своју реч и свој глас за тачно испуњавање истих као и тачно плаћање капитала, камате, амортизације и (у случају превремене исплате) премије тих Обвезница и свију трошкова које је Влада примила на себе у сагласности са текстом речених Обвезница и ове исправе, и у сваком другом погледу за тачно испуњење службе Обвезница; и Влада вршиће плаћања тога капитала, камате, амортизације, премије и других трошкова у време рата и у време мира, био ималац ове Обвезнице или Обвезница, или ма које од њих, држављанин или грађанин једне пријатељске или непријатељске државе.

Влада пристаје да овај Зајам искључиво употреби на следеће циљеве:

1. До номиналног износа или износа у капиталу Зајма у висини тридесет милиона долара (30,000.000 долара) у злату за опште потребе Владине. Влада ће бити слободна да употреби за такве опште потребе износ од петнаест милиона долара (15,000.000 долара) од Обвезница које сачињавају први део Зајма, као и педесет од сто (50%) капитала сваког будућег дела Зајма, све дотле, док не буде гореречена сума од тридесет милиона долара (30,000.000 долара) на тај начин употребљена.

2. До номиналног или износа у капиталу Зајма у висини суме од седамдесет милиона долара (70,000.000 долара) у злату, рачунајући у ту суму и износ од десет милиона долара (10,000.000 долара) од Обвезница које сачињају први део Зајма, за грађење и опрему једне железничке пруге која има да везује Београд са Јадранским Морем, рачунајући у то и израду завршног пристаништа које је у вези с том пругом, предвиђајући ипак да ако ова железница и ово пристаниште буду саграђени и опремљени за мању суму од речених седамдесет милиона капитала Зајма, Влада ће имати право, у договору са Банкарима, да употреби сваки вишак на друге циљеве.

За службу оне партије Зајма чији износ има да се употреби за грађење железнице и пристаништа, камата за време грађења плаћаће се из износа Зајма у следећим сразмерама:

Од 1 маја 1922	до 1 маја 1923	сва камата
" " " 1923	" 1 " 1924	80% камате
" " " 1924	" 1 " 1925	60% "
" " " 1925	" 1 " 1926	40% "
" " " 1926	" 1 " 1927	20% "

Од 1 маја 1927 сву ће службу Зајма примити на себе Влада.

Влада пристаје да узме на себе, од самог почетка, сву службу оне партије Зајма која ће бити употребљена за опште потребе Владине.

Осим тога Влада даје, као нарочиту гаранцију за службу овога Зајма:

1. Залогу на првом месту на све чисте приходе Државних Монопола Краљевине, ниже побројаних, и на чисте приходе Царина у Краљевини, под резервом да ће та залога, у колико се тиче прихода који служе као гаранција већ постојећих зајмова, бити подређена служби тих постојећих зајмова, који су следећи:

Зајмови:	Тип:	Укупна емисија франака:	Још не отплаћени износи крајем 1921:
1895—1967	4 ⁰ / ₀	355,000.000	Фр. 330,860.000
1902—1952	5 ⁰ / ₀ злата	60,000.000	" 49,531.000
1906—1956	4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ зл.	95,000.000	" 81,130.000
1909—1959	4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	150,000.000	" 137,741.000
1913—1963	5 ⁰ / ₀	250,000.900	" 235,365.000
1909—1947 (Црна Гора)	5 ⁰ / ₀ ф. ст.	250.000	ф. ст. 237.000

Речени Државни Монополи јесу следећи: Дувана, Цигарпапира, Петролеја, Соли, Марака и Хартија од Вредности и Палидрваца.

2. Залогу на првом месту на све бруто приходе свију државних железница Краљевине које сада постоје, а за које Влада изјављује да су слободне од ма какве хипотеке, залоге или каквог другог терета, као и на бруто приходе гореречене пруге Београд—Јадранско Море и завршног пристаништа које има да се сагради; под условом увек, и о томе је постигнут споразум, да се ови приходи неће употребити за службу овога Зајма изузимајући случај да се приходи из оних извора који су заложени у горњој тачки 1 покажу недовољни да саставе ремитовања потребна за службу овога Зајма.

Обвезнице, као део Зајма, имаће право сразмерно на сва права и гаранције које је Влада признала Зајму и уживаће их сразмерно.

Влада ће слати сваког месеца Банкарима извештај о бруто приходима железница и наредиће Самосталној Монополској Управи Краљевине да ремитује Финансијским Агентима у Њујорку, у златним доларима Сједињених Држава Америчких, суме потребне за службу камате и амортизације Обвезница у дванаестинама годишњег износа потребног за ту службу. Да би речени Финансијски Агенти имали у својим рукама суме потребне за ту службу најдаље два месеца пре сваког купонског рока, ова ће ремитовања за исплату камате бити вршена за време сваке полугодишње периоде у овим ратама: по једна ће се дванаестина ремитовати у сваком од два прва месеца, и по дво дванаестине у сваком трећем и четвртом месецу, а никаква се ремитовања неће вршити у петим и шестим месецима. Ремитовања за годишња плаћања амортизације чији је рок најдаље 1 мај сваке године (почевши од 1 маја 1932) вршиће се тако да се по једна дванаестина ремитује првога свакога месеца од оних дванаест месеца који претходе том дотичном првом мају као и за девет месеца који се свршавају са 31 децембром 1941, и док ануитет односно године која се свршава са 1 мајом 1942 не буде одређен на дан 1 јануара 1942, речена месечна плаћања износиће свако једну дванаестину од долара 478.500.

У случају да чисти приходи Државних Монопола и Царина не буду довољни за ова плаћања, као што је горе предвиђено, или да Самостална Монополска Управа буде пропустила да тачно о року изврши ова плаћања, Влада ће обезбедити службу Зајма вршећи

ова плаћања из својих општих извора, и, на првом месту, из бруто прихода државних железница заложених као гаранција овога Зајма.

Влада пристаје да да једно од постојећа два места, резервисана страним имаоцима Обвезница у Управном Одбору Самосталне Монополске Управе једном представнику кога ће Банкарски именовати, с истим правима и повластицама који су признати представнику имаоца Обвезница постојећих спољних зајмова.

Влада се формално обавезује, за све време док ма какав део овога Зајма буде још постојао, да неће предузимати никакву меру која би ма на који начин могла нанети повреде залогима које су одређене као гаранција за службу овог Зајма, или ма којој од њих, или вредности њиховој.

Обвезнице, и ова Општа Обвезница и купони, и капитал, камата, премија, суме за амортизацију и за исплату, као и све суме које Влада има да плаћа по овој исправи или за службу ових Обвезница, ослобођени су од свију пореза и такса или одбитака ма какве природе, садашњих или будућих, које би било Влада било ма каква друга власт у Краљевини завела. Сва плаћања која би требало да се врше у том погледу сносиће Влада.

Амортизација Обвезница (долара 25,000.000) почиње 1 маја 1932, и довршиће се 1962. За време десетогодишње периоде од 1932 до 1942 амортизација Обвезница вршиће се откупом на тржишту по ценама испод па све до *алиари* закључно, са додатком истекле камате тако да Финансијски Агенти врше те откупе за рачун Владе, а Влада овим пристаје да установи амортизациони фонд у ову сврху плаћајући следеће амортизационе ануитете за време речене периоде:

Најдаље	1	маја	1932	долара	221.000
"	"	"	1933	"	239.000
"	"	"	1934	"	258.000
"	"	"	1935	"	279.000
"	"	"	1936	"	301.500
"	"	"	1937	"	325.500
"	"	"	1938	"	351.500
"	"	"	1939	"	379.500
"	"	"	1940	"	410.000
"	"	"	1941	"	443.000

Откупи на тржишту вршиће се за време дванаест месеца који следеју првом мају у свакој од гореспонснутих година.

Сума која се не би могла употребити у ту сврху за време ма које такве годишње периоде преносиће се на нов рачун и одобриће се ради смањивања суме потребне за ануитет следеће годишње периоде.

Првога јануара 1942 извршиће се пребрајање Обвезница које буду још постојале у то време. Тада ће се установити нов кумулативни амортизациони фонд ради исплате по једној табlici ануитета (који се имају плаћати у месечним двапастинама у свакој години, тако да последња дванаестина има да буде исплаћена не доцније но месец дана пре 1 маја у свакој години), почињући 1 маја 1942 па до 1 маја 1961 закључно, а та таблица двадесет годишњих сума имаће да буде срачуната тако да ануитет за годину која се свршава 1 маја 1942 буде најмањи у табlici, а сваки будући ануитет да буде у истом износу повећаном сумом равном осам од сто (8%) суме свију ануитета из табlice који му претходе по времену, и то тако да целокупни износ свију речених двадесет ануитета 1942 до 1961 закључно буде довољан да обезбеди повлачење, на дан или пре 1 маја 1962) куповањем или позивима за исплату, као

што је овде допуштено, свију Обвезница које још буду у оптицају 1 јануара 1942.

Суме које представљају тако одређене ануитете платиће Влада Финансијским Агентама у Њујорку пре 1 маја сваке године почевши од 1 маја 1942 на исти начин као што је предвиђено за ануитете прве десетогодишње периоде. Ове ће суме Финансијски Агенти на првом месту употребљавати за амортизацију Обвезница куповинама на тржишту за време девет месеца који следеју првоме мају у свакој години по ценама *ал пари* или испод *пари* са додатком истекле камате. У случају да се у ма каквој таквој периоди довољним куповинама *ал пари* са додатком и стекле камате не може та сума утрошити, амортизација у погледу таквог неутрошеног износа извршиће се извлачењима која ће се обављати у канцеларији Финансијских Агената у присуству једнога представника Владиног, у току месеца марта сваке године, и тако извучене Обвезнице постаће исплативе као што је овде предвиђено, и исплатиће се, *ал пари* са додатком истекле камате првог следећег маја. Један оглас који ће садржавати бројеве Обвезница тако извучених за исплату на сваком вучењу и који ће позвати исте за исплату на каси Финансијских Агената у Њујорку објавиће Влада о своме трошку најмање једанпут недељно у току три узастопне недеље дана после сваког извлачења у два распрострањена дневна листа који излазе у Граду Њујорку.

Влада овлашћује Финансијске Агента да из новаца које ће Влада њима ремитовати за службу камате Обвезница, исплаћују све купоне који припадају Обвезницама извученим за исплату а којима истиче рок на дан исплате, и, што се тиче Обвезница купљених за амортизациони фонд, износ истекле камате од последњег истеклог купона до дана такве куповине, пошто је смисао овог што претходи да камата на извучене Обвезнице или на Обвезнице купљене за амортизациони фонд, која је истекла на дан откупа или куповине, буде плаћена од стране Владе на други начин а не из амортизационог ануитета.

Ни једна од тако купљених или исплаћених Обвезница не сме више бити поново пуштена у саобраћај. Финансијски Агенти поништиће бушењем све такве Обвезнице заједно са свима купонима којима још није дошао рок. Финансијски Агенти послаће Влади уверење које констатује такво поништење и послаће Влади, на њен ризик и трошак, колико је год могуће у року од шест месеца после поништења, све Обвезнице и све купоне тако поништене.

Финансијски Агенти на исти начин поништиће и послаће све истекле и плаћене купоне после рока полугодишњих плаћања камате као и Обвезнице с купонима којима рок још није истекао у случају превремене исплате.

Влада неопорециво овлашћује Финансијске Агента да плате камату и капитал Обвезница кад им дође рок као и премије предвиђене у случају превремене исплате, односним имаоцима купона и Обвезница по подношењу и предаји ових купона односно ових Обвезница, и да употребе ануитете амортизационог фонда у смислу ове исправе и без икаквих других формалности изузимајући оне за које Финансијски Агенти могу сматрати да су потребне услед ма каквих закона постојећих у Сједињеним Државама Америчким.

Сва емисија речених Обвезница може бити позвана за превремену исплату као целина (а не делом, изузимајући амортизациони фонд као што је горе предвиђено), на опцију Владе, пре рока, од 1 маја 1937

или 1 маја ма које допније године, исплатом капитала Обвезница са тада истеклом и још неплаћеном каматом са додатком премије на гласећи капитал Обвезница, од:

Процент (опис)	Година
10 ⁰ / ₀ (десет од сто)	ако је откупљено 1 маја 1937
9 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ (девет и по од сто)	" " " " " 1938
9 ⁰ / ₀ (девет од сто)	" " " " " 1939
8 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ (осам и по од сто)	" " " " " 1940
8 ⁰ / ₀ (осам од сто)	" " " " " 1941
7 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ (седам и по од сто)	" " " " " 1942
7 ⁰ / ₀ (седам од сто)	" " " " " 1943
6 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ (шест и по од сто)	" " " " " 1944
6 ⁰ / ₀ (шест од сто)	" " " " " 1945
5 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ (пет и по од сто)	" " " " " 1946
5 ⁰ / ₀ (пет од сто)	" " " " " 1947
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ (четири и по од сто)	" " " " " 1948
4 ⁰ / ₀ (четири од сто)	" " " " " 1949
3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ (три и по од сто)	" " " " " 1950
3 ⁰ / ₀ (три од сто)	" " " " " 1951
2 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ (два и по од сто)	" " " " " 1952
2 ⁰ / ₀ (два од сто)	" " " " " 1953
1 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ (један и по од сто)	" " " " " 1954
1 ⁰ / ₀ (један од сто)	" " " " " 1955
Без премије	ако је откупљено између 1956 и 1961

Та превремена исплата може да се изврши само: ако се цела емисија Обвезница позове на исплату; ако Влада буде дала на знање своју намеру да их исплати Банкарима и Финансијским Агентима препорученим писмом, предатим на пошту бар сто двадесет дана пре датума за исплату, и ако је Влада објавила, о свом трошку, оглас о таквој исплати у два распрострањена дневна листа који излазе у граду Њујорку. Такав оглас треба да изађе бар један пут недељно за време од дванаест недеља узастопце, и то почевши не мање од деведесет дана, нити више од сто дана пре одређеног дана за исплату. Међу осталом такав ће оглас садржавати и величину премије плативе на дан такве превремене исплате. Сличан ће оглас бити послат најдаље на дан прве објаве, с плаћеном поштарином, преко поште, имаоцима Обвезница које гласе на име за капитал, који су заведени у списак и чије ће се адресе налазити на списку о преносу.

После оваквог прописног огласа о исплати (односно се он на амортизациони фонд или на позив на исплату свију Обвезница као целине) који је горе предвиђен за такав случај, и на дан 1 маја одређеног за исплату, сматраће се да је дошао рок Обвезницама које су тако позване на исплату и оне ће постати плативе на каси Финансијских Агената у граду Њујорку. Оне ће бити плативе за свој капитал заједно са износом премије која је горе предвиђена, по подношењу и предаји односно Обвезнице заједно са свима купонима којима још није рок дошао, на реченој каси на сам дан или после одређеног датума за исплату, и Обвезнице ће престати да носе камату од тога дана, и тако ис сваки купон таквих Обвезница коме рок још није протекао, изгубиће своју вредност осим ако Влада пропустила да изврши исплату овде предвиђену. Купони којима рок пада на сам дан исплате биће плативи као што је овде предвиђено и Влада ће их доставити томе и исплатити.

У случају да Влада пропусти да изврши исплату Финансијским Агентима, тачно о року, ма какво плаћање потребно за службу Зајма или дела истог, или да пропусти да изврши плаћања потребна за камату и за амортизациони фонд кад дође рок тим плаћањем, или да се држи прописа или услова који се налазе у Об-

везницама односно у овој Општој Обвезници, — тада и у сваком таквом случају, Банкарима ће, ако на то буду позвани једним писменом потписаним од ималаца од двадесет и пет од сто (25%) свију Обвезница које су још у оптицају, објавити да је капиталу свију Обвезница које су тада још у оптицају протекао рок и да су оне одмах плативе и о томе ће известити Владу, и тада ће после такве изјаве и таквог саопштења Влади исте постати истекле и одмах плативе. Ова одредба, међутим, подлежи услову да, ако у року од године дана после такве изјаве, Владино пропуштање исплате буде исправљено на задовољство Банкара, тада и у сваком таквом случају имаоци већине Обвезница које онда још буду у оптицају могу писменом изјавом учињеном Банкарима одрећи се пропуштеног рока и укинути и поништити такву изјаву о плативости капитала; у таквом случају Банкарима обавестиће Владу и овим ће та изјава о плативости бити поништена.

Ни од Банкара ни од Финансијских Агената не може се захтевати да предузму ма какву акцију по овоме ако им се не пружи довољна сигурност и накнада за њихове трошкове и одговорност, нити се од њих може очекивати да предузму ма какву акцију у вези са овом исправом која не би била изречно предвиђена овде.

За цело време трајања овог Зајма Влада ће, на свој трошак, одржавати у Граду Њујорку С. Д. А., једну Финансијску Агенцију за Обвезнице, и тако ће исто одржавати у реченом Граду један Регистар Обвезница и једну Агенцију за пренос Обвезница регистрованих на име за капитал.

Влада поставља Блера и Ко., друштво под заједничким именом, које води послове у Граду Њујорку, 24 Брод Стрит, за своје Финансијске Агента у Граду Њујорку за службу ових Обвезница. Сваки следбеник Блера и Ко., као Финансијских Агената биће наименован од стране Банкара, а по пристанку Влад.

Влада поставља из Града Њујорка, С. Д. А., за Регистратора Обвезница и за Агента за пренос Обвезница регистрованих на име за капитал. Ма какав следбеник та Регистратора и Агента за Пренос биће која банк или труст-компанија која врши послове у кварту Анхатану, у Граду Њујорку, а за које Банкарима буду дали свој пристанак.

Свака Обвезница преносиће се простом предајом осим ако није нарочито заведена на име имаца у канцеларији Регистратора Обвезница у Граду Њујорку, а такво регистравање биће означено на самој Обвезници; после таквог регистравања ниједан пренос док Обвезнице неће вредети ако није извршен у реченој канцеларији од стране регистрованог сопственика лично или његовога прописно опуномоћеног заступника тако исто назначен на самој Обвезници; али, таква Обвезница може бити ослобођена од регистравања ако де на исти начин пренесена на доносиоца, чиме она добија могућност да буде пренесена простом предајом иста Обвезница може поново бити регистрована и пренесена на доносиоца као и раније. Овакво регистравање, међутим, неће имати никаквих последица купоне, који ће се и даље моћи преносити простом предајом.

Обвезнице разних номиналних јединица моћи ће се замењивати у канцеларији Регистратора Обвезница. Ако ималац преда у реченој канцеларији Обвезнице једне или више разних номиналних јединица заједно са свима купонима којима рок још није истекао, с тражењем да му се, у замену, издаду Обвезнице у истом

целокупном износу капитала али других номиналних јединица, Влада ће извршити такву замену. У случају таквих замена Обвезница, Влада ће моћи, с одобрењем Банкара, наплатити пристојну таксу за Обвезнице издане у замену за друге, као и за трошкове око тога посла.

Ниједна Обвезница, изузимајући ову Општу Обвезницу, неће се сматрати да вреди или да је обвезна за ма какву сврху, нити ће се сматрати једна од Обвезница или део Зајма ако и све док не носи потпис Регистратора Обвезница.

У случају да ма каква Обвезница, ма у које доба, буде оштећена, поништена или изгубљена, нова Обвезница у истом износу са истим садржајем и датумом и носећи исти број серије биће издана, и Регистратор Обвезница овериће нову Обвезницу која има да се изда било у замену за оштећену Обвезницу, која ће тада бити поништена са свима својим купонима, или на место поништене односно изгубљене Обвезнице и њених купона, под условом да у случају поништених или изгубљених Обвезница не буде извршена предаја све докле док Банкар и Регистратор Обвезница не буду добили доказа довољног за сваког од њих, да су ове Обвезнице стварно биле поништене или изгубљене, и све докле док не буду добили гаранције и накнаду које су, по њиховом схватању, задовољавајуће за свакога од њих. Ни Банкар, ни Регистратор Обвезница неће сносити никакву одговорност за ма какву радњу коју би они предузели у поштеној намери у том погледу.

Ни Банкар, ни Финансијски Агенти, ни Регистратор Обвезница неће бити одговорни за погрешку или неисправност ниједнога агента или представника од њих наменованог, ако је тај агент или представник био изабран с пристојном пажњом са њихове стране, нити ће бити одговорни за ма шта у вези с тим, изузимајући неисправност с предумишљајем, злу намеру или грубу непажњу. Они ће узети савет од правног саветника кога буду сами изабрали, и мишљење таквог саветника сматраће се да је пуна заштита и оправдање за њих и за сваког од њих, за све што они буду учинили или допустили да се учини у сагласности са таквим мишљењем. Они и сваки од њих биће заштићени за сваки свој поступак односно сваког саопштења, тражења, признања, уверења, Обвезнице, купона, или ма какве друге исправе или документа за које би они, или други који с тим раде, сматрали да је истинито и да је потписано од стране надлежног или надлежних лица.

Ниједан од њих неће бити одговоран за ма шта што буде учињено или пропуштено да се учини од стране другог.

Влада и Банкар и Регистратор Обвезница и Финансијски Агенти могу, сваки од њих, држати и сматрати да је ималац ма какве Обвезнице која није што се тиче њеног капитала, регистрована она као што је горе прописано, као и даље да је до силац свакога каматног купона ма какве Обвезнице, било да је та Обвезница регистрована не, апсолутни сопственик такве Обвезнице односно купона за примање дужних плаћања по истим, као и ма какву другу сврху, и ниједан од њих неће ни рачуна о никаквој противној изјави. Сваки од њих неће сматрати и третирати лице на чије је име ма каква Обвезница регистрована, што се тиче капитала, што је горе речено, као апсолутнога сопственика капитала, за сврху плаћања било целог било дела тога капитала, као за сваке друге сврхе, изузимајући наплата постојећих купона.

Ако Банкарн буду то захтевали, Влада ће, док не буду гравиране дефинитивне Обвезнице, наредити да се израде и да се издаду привремене штампане Обвезнице, у номиналним јединицама како то буду Банкарн захтевали, а које ће се моћи заменити дефинитивним гравираним Обвезницама кад ове буду готове, — а ове привремене Обвезнице имаће у суштини облик дефинитивне Обвезнице као што је ова састављена у овде приложеном обрасцу, с оним изменама које ће бити потребне према природи таквих заменљивих привремених Обвезница. Ове привремене Обвезнице носиће потпис Регистратора Обвезница. Док не буду замењене гравираним дефинитивним Обвезницама, ове привремене Обвезнице тако премапотписане имаће у сваком погледу исто право на гаранцију и сматраће се као део самога Зајма.

Влада ће дати накнаде и заштите Банкарима и Финансијским Агентима за и против сваког губитка, трошка или издатка, којима би ови били изложени услед задоцнења или неиспуњења у извршењу од стране Владе ма чега на шта је Влада овде пристала.

Кад год би, у сагласности са којим од ових прописа, Влада, Банкарн, Финансијски Агенти или Регистратор Обвезница, требали да даду ма какво извешће, тражњу, наименовање, упутство, или наредбу за исплату новца или за предају хартија од вредности, сматраће се да је довољно, осим у случајевима изречно другачије предвиђеним овде, ако су саопштена писменим путем било на француском било на енглеском језику, на следећи начин, и то:

1. Свако такво саопштење од Владе Банкарима, Финансијским Агентима или Регистратору Обвезница, од стране Министра Финансија Краљевине имаће да буде учињено у препорученом писму или у телеграму упућеном Банкарима, Финансијским Агентима или Регистратору Обвезница, какав случај буде био, на њихову канцеларију у Њујорк; али, ако је учињено телеграмом, исти ће имати да буде потврђен од стране Посланства Краљевине у Вашингтону, Д. К., (С. Д. А.)

2. Свако саопштење Банкарна Влада имаће да се учини под потписом Банкарна, Финансијских Агената, или Регистратора Обвезница, какав случај буде био, потписано у њихово име од стране ма кој од особа прописно овлашћених да обавезују, сваког од њих, и чији ће списак бити предан Влади. Та саопштења имаће се чинити у препорученом писму или телеграмом на адресу Министра Финансија Краљевине у Београду; ако се чине телеграмом, препис истога треба да буде предан Посланству Краљевине у Вашингтону, Д. К., (С. Д. А.), истог дана кад је послат или следеће дана.

Свако саопштење о којима је горе реч сматраће се као учињено, ако је послато у препорученом писму, онога дана кад је писмо од поштанске власти пресано адресанту, а ако је послато телеграмом, онога дана кад је адресант телеграм примно.

Свако упућивање овде које се односи на Банкарне има се сматрати да се односи на ма каквог наследника, било фирму било друштво, ма како установљено, које би предузело послове Г. Г. Блера и Ко., Инк.

Обвезнице и ова Општа Обвезница сматраће се и тумачиће се као уговор закључен у Њујорку и у сагласности са законима Сједињених Држава Америчких.

Дано у Њујорку, овога _____ дана месеца
1922, а са снагом 1 маја 1922.

БЛЕР и Комп. ИНК., ЗА ВЛАДУ КРАЉЕВИНЕ СРБА,
(ПОТПИСАО) ХРВАТА и СЛОВЕНАЦА,
р. р. Л. П. ШЕЛДОН, с. р. (ПОТПИСАО)
ДР. КОСТА КУМАНУДИ, с. р.

ОБРАЗАЦ.

(ОБЛИК ОБВЕЗНИЦЕ.)

Бр.....

Долара.....

ДРЖАВНИ СПОЉНИ ЗЛАТНИ ЗАЈАМ ОД 1922 ГОД.

КРАЉЕВИНЕ
СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА.Четрдесетогодишња Осампроцентна Гарантована Спољна
Златна Обвезница.

РОК 1962.

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (ниже названа „Влада“) за вредност примљену, обавезује се да плати донсиоцу, или у случају регистравања, регистрованом имаоцу исте, 1 маја 1962, износ у капиталу од Долара....., и да плати камату на ову по стопи од осам од сто годишње од првога маја 1922, док речен износ у капиталу не буде плаћен, полугодишње, првога маја и првога новембра сваке године, али само по подношењу и предаји каматних купона овде приложених, онако како њихов рок буде стигао. Речени износ у капиталу, камата и премија предвиђена у случају превремене исплате, биће плаћени у кварту Манхатану, Град Њујорк, С. Д. А., на каси Блера и Ко., Финансијских Агената Владе, у златном новцу Сједињених Држава Америчких или истоветном по тежини и финоћи постојећим 1 маја 1922, слободни и без икаква одбитка ма каквог пореза или других терета сада или доцније заведених од стране Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, или од стране ма какве пореске власти у њој или њеној. Плаћања овде предвиђена имају се чинити у време рата и у време мира, био ималац ове држављанин или грађанин пријатељско или непријатељске државе.

Ова Обвезница је једна од емисије од двадесет и пет милиона долара (25,000.000 долара) износа у капиталу Четрдесетогодишњих Осампроцентних Спољних Златних Обвезница (ниже названих „Обвезнице“) као први део „Државног Гарантованог Спољног Златног Зајма од 1922 године Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца“, чије је установљење овлашћено законом од 1922, чији укупни износ у капиталу, платив у ма каквој монети, не износи, у злату, више од сто милиона долара Сједињених Држава Америчких по тежини и финоћи постојећим 1 маја 1922.

Као што је изложено у Општој Обвезници изда-тој од стране Владе Блеру и Ко., Инк., и чуваној у канцеларији ових у Граду Њујорку, као нарочиту гаранцију за службу Зајма Влада даје залогу на првом месту на све чисте приходе Државних Монопола и Царина Краљевине, побројане у поменутој Општој Обвезници (осим у колико се тиче оних који служе као гаранција за извесне постојеће зајмове, чијој су служби намењени), као и залогу на првом месту на укупне бруто приходе свих постојећих државних железница Краљевине, за које Влада изјављује да су слободни сваке и ма какве хипотеке, залоге или ма каквог другог терета, као и на бруто приходе железнице од Београда до Јадранског Мора и њеног завршног пристаништа, која ће се саградити као што је поменуто у Општој Обвезници.

Обвезнице имају права *pari passu*, без преимућства или првенствености једне Обвезнице над другом, на залогу која обезбеђује службу Зајма и на коришћење свима одредбама предвиђеним у Општој Обвезници, на коју се овим упућује у колико се тиче природе и вредности залого, права ималаца Обвезница, и услова и погодаба под којима су Обвезнице емитоване.

Капиталу ове Обвезнице објавиће се рок плаћања на начин и са последицама предвиђеним у Општој Обвезници у случају неисплате предвиђеном у њој.

Обвезнице имају права да се користе једним кумулативним фондом за амортизацију почев не доцније од 1932, према чему ће Влада плаћати Финансијским Агентама у Њујорку прогресивно растеће ануитете срачунате тако да се све Обвезнице повуку по истеку одређеног им рока. Финансијски Агенти овлашћени су да употребе сваки ануитет на куповину Обвезница на тржишту по ценама које не прелазе њихов капитал и истеклу камату; и, пре 1942 у случају да довољне куповине не могу бити изнебене тако да се исцрпи ануитет, неупотребљена сума биће пренета и кредитована као одбитак од ануитета који има да дође идуће године; али почевши од 1942 суме потребне за амортизациони фонд биће срачунате тако да се установи једна таблица прогресивно растећих ануитета која ће у сваком случају обезбедити повлачење свих Обвезница о одређеном им року, а у случају да довољне куповине не могу бити изнебене као што је поменуто, да би се сваки ануитет исцрпао току од девет месеца после првога маја сваке године Обвезнице ће се извлачити вучењем и позивати на исплату по амортизационом фонду, и то огласом објављеним у два дневна листа у Граду Њујорку, за њих износ капитала и истекле камате, идућег првог маја, као што је предвиђено у Општој Обвезници.

Ниједна од Обвезнице може се позвати за исплату пре 1 маја 1937. Тога, и после тога дана оне се могу исплаћивати као целина (а не и делимично, осим у колико се тиче амортизационог фонда, као што је горе предвиђено), по избору Владе, првога маја сваке године, и то за износ капитала истих и истеклу камату, чему се има додати премија од десет од сто (10%) на износ капитала ако се исплаћују 1 маја 1937, а ако се исплаћују доцније, поменути премија има се смањити за пола од сто (1/2) за сваку годину после 1 маја 1937, док се не умањила на један од сто у 1956, а после тога без мије, и објава у таквој исплати имаће да се објави два дневна листа публикована у Граду Њујорку, као што је предвиђено у Општој Обвезници.

Ова Обвезница предаје у туђу сопственост предајом, осим ако је регистрована на име имаоца у канцеларији Регистратора Обвезница у кварту Манхатану, Град Њујорк, и ако то регистравање забележено на Обвезници; по таквог регистравања ниједан пренос Обвезнице неће бити вредан док не буде учињен у поменутој канцеларији од стране регистраног сопственика лично или од стране пренаменованог овлашћеног заступника и пренамена на исти начин забележен на Обвезници; али Обвезница може бити разрешена регистравања ако је на исти начин пренаменена на доносиоца, после чега се опет моћи преносити простом предајом; а Обвезница моћи ће се опет доцније регистровати или пренаменити на доносиоца као раније. Тако регистравање, чак и без пренамене, неће ни у колико ометати слободну пренос купона, који ће се и даље преносити простом предајом.

Ова Обвезница неће бити вредећа или обавезна ни у каквој сврси без потписа Регистратора Обвезница.

У ПОТВРДУ ЧЕГА, Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца наредила је израду ове Обвезнице у њено име, са факсимилним потписом Министра Финансија Краљевине и својеручним премапотписом прописно овлашћеног представника Владе у Граду Њујорку, С. Д. А., као и купона за речену камату са факсимилним потписом Министра Финансија, који се прилажу овде, и иста да буде издата у Граду Њујорку, С. Д. А., са датумом од 1 маја 1922.

ЗА ВЛАДУ КРАЉЕВИНЕ СРБА,
ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА,

МИНИСТАР ФИНАНСИЈА,
Др. КОСТА КУМАНУДИ, с. р.

БЛЕР И КО., ИНК.,

р. р. Л. П. ШЕЛДОН, с. р.

Премапотписао :

.....

Регистровао :

.....

Регистратор Обвезница :

(Потпис) .....

(ОБРАЗАЦ КУПОНА.)

Бр.....

Долара.....

На дан првога..... 19....., Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца обавезује се да плати доносиоцу, на каси Блера и Ко., у кварту Манхатану, Град и Држава Њујорк, С. Д. А.,.....долара (.....долара) у златном новцу Сједињених Држава Америчких, без одбитка за икакве порезе сада или у будуће заведене од стране речене Краљевине или ма какве пореске власти њене или у њој, на име шестомесечне камате дужне тога дана на њену Четрдесетогодишњу Осампроцентну Спољну Гарантовану Златну Обвезницу Бр....., изузимајући случај да је та Обвезница већ била оглашена за исплату.

МИНИСТАР ФИНАНСИЈА
Др. КОСТА КУМАНУДИ, с. р.

(Речи: „изузимајући случај да је та Обвезница већ била оглашена за исплату“ биће изостављене са купона чији је рок плаћања пре 1 маја 1942.)

§ 3.

Закон о баштинским железничким књигама и хипотекарним правима на железнице од 9 јануара 1899, укида се. Исто тако укидају се све законске одредбе које су у супротности са овим Законом о Зајму.

